

La responsabilidad de la Administración en la asistencia sanitaria

Miriam Cueto Pérez

Edit. Tirant lo blanch, Valencia, 1997

A afirmación dun principio xeral de responsabilidade patrimonial do Estado no dereito español produciuse con certo atraso, o que non sorprende se se ten en conta o vello dogma da irresponsabilidade do soberano; o certo é que debemos esperar ata o século XIX para ver nun texto lexislativo recollida a responsabilidade do Estado polos danos producidos ós cidadáns; así, a Lei do 9 de abril de 1842 declara a obriga da Nación de indemnizar *los danos materiais causados tanto no ataque como na defensa das prazas, pobos, edificios, etc.*

A responsabilidade da Administración derivada da actividade sanitaria foi inexistente durante moitos anos, a actividade médica desenvolvíase nun ámbito estritamente privado, as relacións médico-paciente só encontraban cabida no ámbito do dereito civil, concretamente no Código civil de 1889 (arts. 1902 e 1903 do Cc) e polo tanto, dende as esixencias da responsabilidade subxectiva, fundada no principio culpabilístico.

Haberá que esperar a que a Lei de expropiación forzosa de 1954, cunha fórmula xenerosa, proclame xa a responsabilidade directa e obxectiva da Administración na marxe de toda culpa ou negligencia (arts.121 e 122).

Non obstante, o paso decisivo darao a Constitución de 1978, que consolidará por un lado, o réxime de responsabilidade das administracións públicas (no art.106, n.º 2 dispónse literalmente: "Os particulares, nos termos establecidos pola lei, terán dereito a seren indemnizados por toda lesión que sufran en calquera dos seus bens e dereitos, salvo nos casos de forza maior sempre que a lesión sexa consecuencia do funcionamento dos servizos públicos)", e por outro, o Sistema Nacional de Saúde que fará efectivo o dereito á saúde consagrado no art. 43 da CE, unha das principais conquistas do Estado social.

Actualmente, a Lei de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común, do 26 de novembro de 1992, regula no título X (arts.139 a 146) a responsabilidade patrimonial da Administración pública, normativa que se complementa co Real decreto 929/1993 do 26 de marzo, polo que se aproba o Regulamento dos procedementos das administracións públicas en materia de responsabilidade patrimonial.

Podemos afirmar á luz dos preceptos ós que acabamos de facer referencia, que a responsabilidade civil da Administración pública aparece configurada como unha responsabilidade obxectiva, así o declarou o Tribunal Supremo en numerosas sentencias dictadas respecto disto, "O sistema de responsabilidade patrimonial da Administración é un sistema de responsabilidade obxectiva, independente da culpa ou dolo das autoridades, funcionarios e axentes..."(STS 26-9-94, Arzdi. 6800 31-10-94, Arzdi.7677 entre outras). Responsabilidade que xira ó redor do concepto clave de lesión, entendida esta como dano antixurídico, antixuridicidade que se dará, non xa porque sexa contraria a dereito a conduta que a motiva, senón porque o suxeito que a sofre non teña o deber xurídico de soportala, "só serán indemnizables as lesións producidas ó particular provenientes de danos que este non teña obrigação de soportar de acordo coa lei", (STS 11-6-93, Arzdi. 4375, 23-6-95, Arzdi. 4782); e, sen que sexa necesario para a súa procedencia o requisito tradicional da ilicitude ou culpa, é dicir, a Administración responde por "toda lesión que os particulares sufran... sempre que sexa consecuencia do funcionamento normal ou anormal dos servizos públicos", así enténdese esta expresión como comprensiva de todo o "facer e actuar da Administración como acto de xestión pública", na marxe de cál sexa a voluntariedade e incluso a previsión do axente.

O segundo aspecto que hai que remarcar como unha garantía

BIBLIOGRAFÍA E RECENSIÓNS

que se estima esencial para os administradores é o feito de que as administracións públicas responderán directamente, calquera que fose o grao de culpabilidade en que puidera ter incorrido a persoa física, autoridade, funcionario ou axente, na súa actuación.

Non é tampouco un tema banal o de determinar, con precisión, para evitar así o que se denominou “peregrinación de xurisdiccións”, cál é a xurisdicción competente, é dicir, qué órganos xurisdiccionais son os que van coñecer-los casos de responsabilidade fronte á Administración sanitaria. Foi esta unha cuestión cualificada, dende sempre, de polémica, e suscitou a atención da doutrina e da xurisprudencia, dada a súa innegable transcendencia práctica.

A terceira parte deste libro está dedicada ó estudio do problema da xurisdicción competente con anterioridade á Lei 30/92 e a estudar cál é a situación trala publicación da referida lei, sen embargo, a pesar das boas intencións do lexislador de deixar resolta a cuestión, a vulgar polas últimas decisións xurisdiccionais, podemos afirmar que a cuestión non está definitivamente resolta.

Ángeles Pérez Vega
Dolseira da EGAP

Normas para a presentación de orixinais

1. Os traballos serán orixinais, non publicados nin total nin parcialmente, nin enviados a outros medios de publicación.
2. Presentaranse en follas DIN-A4 mecanografadas a dobre espazo nunha soa cara e numeradas, incluíndo, de se-lo caso, e como máximo, 15 gráficos ou táboas.
3. As ilustracións serán numeradas segundo a súa orde de aparición no texto, co seu listado e lenda ou pé en folia á parte.
4. O título do traballo será breve (como máximo oito palabras) e poderáselle engadir un subtítulo. Non conterà abreviaturas nin notas.
5. Inclúiranse co título do artigo catro ou cinco descritores a través dos que se poida clasificarlo artigo.
6. Baixo o título colocarase o nome do autor ou autores, e incluírase ó pé da páxina a profesión ou cargo principal co que desexan ser presentados.
7. O traballo irá precedido obrigatoriamente dun sumario ou resumo inferior a 150 palabras, sobre o contido e conclusións, sen notas ó pé. Acompañarase a versión inglesa do sumario.
8. Os traballos completos enviaranse por triplicado.
9. A numeración dos apartados farase só con caracteres arábigos ata tres díxitos.
10. As notas a pé de páxina recolleranse ó final do manuscrito en folia á parte.
11. As referencias bibliográficas (e soamente as citadas no texto e nas notas) situaranse ó final do traballo e en

orde alfabética de apelidos, do seguinte xeito:

Libros:

AUTOR (ano): Título do libro, número de edición, editorial, lugar.

Artigos:

AUTOR (ano): Título do artigo, título do libro ou nome da revista, volume e número, paxinación, editorial, lugar. Nos casos de máis dun traballo do mesmo autor e ano, a este engadiráselle unha letra ordinal (1986, a; 1986, b; etc.).

As citas, nas notas de páxina, remítiranse á bibliografía final indicando o autor, ano (con a, b, etc.), volume e páxinas interesadas.

12. Se se utilizan abreviaturas ou siglas (organismo, revistas, etcétera), incluírase o seu listado detrás da bibliografía.
13. Achegaranse o enderezo postal e o teléfono dos autores e a data de remisión do orixinal.
14. Os traballos asinados expresan a opinión dos autores e son da súa exclusiva responsabilidade, para tódolos efectos.
15. Os autores comprométese a corrixi-las probas de imprenta nun prazo de sete días, e enténdese que, noutro caso, se outorga a conformidade co texto que aparece nelas. Non se poderá modificar substancialmente o texto orixinal a través desta corrección de probas.
16. Os traballos enviaranse a:

*Revista Galega de
Administración Pública*

FGAP

Pol. das Fontiñas, rúa Madrid, 2-4
15707 Santiago de Compostela.
Galicia. España.